

AOB Algemene Onderwijsbond

Woerden, 10 december 2015

Doorkiesnummer: 0348-753570

Onderwerp: De menselijke maat in het mbo

Correspondentieadres:
Postbus 2051, 3440 DB Woerden

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie OCW,
Geachte mevrouw Bussemaker,

Het Nederlandse beroepsonderwijs behoort tot het beste van Europa. Dat constateert de OESO, de belangrijkste Europese denktank op het terrein van sociaal-economische vraagstukken, in haar meest recente rapport. Elk jaar bezoeken talloze delegaties uit de hele wereld ons land om kennis te nemen van de wijze waarop wij ons beroepsonderwijs vorm hebben gegeven. Als mbo-scholen zijn wij daar trots op. Het zou de minister en de politiek sieren als in hun uitspraken wat vaker van die trots op ons beroepsonderwijs zou doorklinken.

Studenttevredenheid grote/kleine scholen

Studenten in het Nederlandse mbo geven het onderwijs dat zij genieten gemiddeld een 7-min. Dat blijkt uit de tweejaarlijkse JOB-Monitor, waaraan in 2014 maar liefst 255.851 studenten hebben meegedaan. Dat is een behoorlijk rapportcijfer, maar geeft ook nog ruimte voor verbetering. De basis

is op orde en de lat kan nu verder omhoog. Wat opvalt is dat de studenttevredenheid geen verband houdt met de omvang van de school. Over kleinere scholen zijn studenten niet per definitie meer tevreden dan over grotere scholen.

Ook de Inspectie van het Onderwijs is van oordeel dat het mbo er goed voor staat, getuige de waarderende woorden in het Onderwijsverslag van de Inspectie van april 2015. De kwaliteit van grote en kleine opleidingen is vergelijkbaar. Het voortijdig schoolverlaten is gestaag gedaald tot een in de Europese context laag niveau. De kwaliteit van het onderwijs is sterk verbeterd en het aantal zwakke opleidingen is drastisch afgenomen.

Voor zelfgenoegzaamheid in de sector is geen plaats. De sector is zich bewust van verbeteringen die nog nodig zijn, bijvoorbeeld op het terrein van de examinering, voldoende aandacht voor de student, de begeleiding van studenten op hun stageplekken en wijze waarop de studenten in de scholen de weg weten te vinden naar de juiste informatie en personen.

Door minister geschetst beeld slecht gevallen

Veruit de meeste studenten(raden), docenten en ondernemingsraden herkennen zich niet in het beeld dat door de minister in haar brief over de menselijke maat in het mbo (26 november 2015) is opgeroepen dat teveel mbo-scholen onpersoonlijke 'leerfabrieken' zouden zijn, waar studenten zich onvoldoende gekend weten door hun docenten en hun mede-studenten. Wat de minister in haar brief schrijft doet geen recht aan de werkelijkheid en is dan ook bij veel docenten en studenten slecht gevallen.

Stelselwijziging oplossing voor niet bestaand probleem

De scholen geven graag voorrang aan verbeteringen in het onderwijs zelf en zijn daar met de invoering van 'Focus op vakmanschap' druk mee bezig. De grootschalige reorganisatie van het mbo die de minister voorstelt is in tegenspraak met eerdere adviezen van de Onderwijsraad (bijvoorbeeld over de onderwijspolitiek na de commissie-Dijsselbloem) en de Raad van State (bijvoorbeeld over de fusietoets in het onderwijs). Bij eerdere gelegenheden heeft de minister bij de gemeenschappen van mbo-colleges zelf nooit in termen van verplicht gesproken. De minister bevordert door de min of meer verplichte vorming van gemeenschappen van mbo-colleges verder de concurrentie, terwijl zij eerder – ook met wetgeving- samenwerking en doelmatigheid heeft willen bevorderen. Het is een stelselwijziging waar niemand op zit te wachten. Deze staat haaks op waar het mbo mee bezig is en wat voor de komende tijd voor het mbo belangrijk is. Het is ook een oplossing voor een niet bestaand probleem.

Scholen onderschrijven belang menselijke maat

De scholen beseffen hoe belangrijk het kleinschalig aanbieden van onderwijs binnen grotere scholen voor de studenten is en onderschrijven daarom de menselijke maat in het onderwijs. Daar streven de scholen naar door middel van de organisatie in onderwijsteams. Deze teams zijn de bouwstenen voor het mbo en de thuisbasis voor studenten en docenten. De teams zijn ingericht rond clusters van met elkaar samenhangende opleidingen. Daar vindt het onderwijs plaats en daar voelen de studenten zich thuis. Daar is de broedplaats voor docenten om aan innovatief beroepsonderwijs te werken. Daarin krijgt het eigenaarschap van docenten voor goed beroepsonderwijs vorm.

Om te bezien wat er nog meer bereikt kan worden bij het kleinschalig organiseren van het onderwijs in een bestaande grotere bestuurlijke context, gaan de bestuurders graag (voor zover dat niet al is gebeurd) in de eigen scholen het gesprek aan met studenten(raden), ondernemingsraden, docenten en toezichthouders. Waarschijnlijk zal in veel gevallen blijken dat scholen ook naar het idee van hun studenten het al prima voor elkaar hebben. In enkele gevallen zal het gesprek tot nieuwe initiatieven kunnen leiden. Ook kunnen scholen van elkaar leren. Er zijn in het mbo echter geen nieuwe maatregelen nodig om invulling te geven aan de afspraak in het Regeerakkoord van dit kabinet om in het onderwijs normen voor de menselijke maat in te voeren.

Regelgeving die mogelijkheden biedt is wél behulpzaam

Haagse regelgeving die scholen min of meer *verplicht* gemeenschappen van mbo-colleges te vormen en *wettelijk* de bevoegdheden van collegedirecteuren vastlegt (waarbij de minister feitelijk op de stoel van de bestuurders gaat zitten) is hiervoor niet nodig en niet gewenst. Het zou de goede ontwikkelingen in de sector eerder frustreren dan goed doen. Regelgeving die besturen in overleg met personeel en studenten de *mogelijkheid* biedt het onderwijs in een andere bestuursvorm - met op elk niveau de geëigende 'checks and balances' t.o.v. de betrokken stakeholders - aan te bieden (zoals eerder vanuit de sector zelf bepleit) is behulpzaam, maar dan ter vrije keuze door (samenwerkende) scholen zelf.

Oproep aan u!

Studenten, docenten, bestuurders en toezichthouders roepen u dan ook op om het kleinschalig, naar een menselijke maat organiseren van het onderwijs niet te belasten met op beelden, onbehagen en sentimenten gebaseerde beleidsvoornemens, die niet op de feiten en de realiteit in het mbo zijn gebaseerd.

Wij ervaren liever uw steun om het gesprek over dit onderwerp in de scholen zijn werk te laten doen en er op te vertrouwen dat de resultaten van dit overleg een aanzienlijk grotere bijdrage leveren aan verdere kwaliteitsverbetering dan nieuwe Haagse regels met verdere toezichts- en verantwoordingslast. Van dat laatste hebben scholen al meer dan voldoende last, hetgeen behoorlijk

afleidt van waar het echt om gaat, namelijk goed beroepsonderwijs voor de Nederlandse economie en samenleving.

Wij nodigen u graag uit om in de scholen te komen kijken hoe de menselijke maat daar in de dagelijkse onderwijspraktijk vorm krijgt en daarbij ook van studenten en docenten te horen hoe zij dat zelf ervaren.

Ook zijn de ondertekenaars van deze brief graag bereid in een briefing de Vaste Kamercommissie OCW hierover te informeren.

De bestuurders en studentenraden van alle(!) bekostigde mbo-scholen:

Aeres Groep	Lentiz onderwijsgroep
Albeda College	MBO Amersfoort
Alfa-college	MBO Utrecht
AOC de Groene Welle	Mediacollege Amsterdam
AOC Oost	Nimeto Utrecht
Arcus College	Noorderpoort
Aventus	Nordwin College
Cibap vakschool voor verbeelding	Onderwijsgroep Noord
Citaverde College	Regio College
Clusius College	Rijn IJssel
Da Vinci College	ROC A12
Deltion College	ROC De Leijgraaf
Drenthe College	ROC Friese Poort
Edudelta Onderwijsgroep	ROC Horizon College
Friesland College	ROC Kop van Noord-Holland
Gilde Opleidingen	ROC Leeuwenborgh
Graafschap College	ROC Leiden
Grafisch Lyceum Rotterdam	ROC Menso Alting
Grafisch Lyceum Utrecht	ROC Midden Nederland
Helicon Opleidingen	ROC Mondriaan
HMC MBO vakschool voor hout, meubel en interieur	ROC Nijmegen
Hoornbeeck College	ROC Nova College
ID College	ROC Rivor
Koning Willem I College	ROC Ter AA
Koninklijke Kentalis	ROC Tilburg
Landstede	ROC TOP
Leidse Instrumentmakersschool	ROC van Amsterdam
	ROC van Flevoland

ROC van Twente
ROC West-Brabant
Scalda
Scholengemeenschap De Rooi
Pannen
SintLucas
SOMA College

STC-Group
Summa College
SVO-opleidingen
Wellantcollege
Zadkine

Nicky Nijhuis,
voorzitter JOB

Joany Krijt
voorzitter CNV-Onderwijs

Liesbeth Verheggen
voorzitter AOb

Jan van den Dries
namens UNIENFTO en FvOv

Rob van Baalen
FNV Overheid

Marjolein Held,
voorzitter Beroepsvereniging MBO

Wim van Gelder
voorzitter Platform Raden van Toezicht mbo-instellingen

Jan van Zijl
voorzitter MBO Raad